

DZIEJE NAJNOWSZE

KWARTALNIK

POŚWIĘCONY

HISTORII

XX WIEKU

3 — 1976

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik VIII

1976

3

Wrocław—Warszawa—Kraków—Gdańsk
Zakład Narodowy im. Ossolińskich
Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk
1977

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Jan Borkowski, Marian Marek Drozdowski, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Hanna Jędruszczak, Piotr Łossowski, Marian Malinowski, Zygmunt Mańkowski, Waldemar Michowicz, Stanisław Sierpowski, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Jerzy Janusz Terej, Jan Tomicki, Roman Wapiński, Wojciech Wrzesiński, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZ

Stanisława Lewandowska

Adres Redakcji

Instytut Historii PAN

Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1977.
Nakład: 1190 egz. Objętość: ark. wyd. 17,70, ark. druk. 11,50, ark.
form. A-1 15,30. Papier druk. sat. kl. III, 80 g, 70 × 100. Oddano do
składania 22 VII 1976. Podpisano do druku 12 I 1977. Druk ukoń-
czono w styczniu 1977 r. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam.
nr 390/76 — J-101 — Cena zł 30.—

SPIS TREŚCI

Żanna Kormanowa — Profesor Natalia Gąsiorowska	3
Mirosława Papierzyńska-Turek — Kościół prawosławny w Polsce w latach 1918—1927 — sytuacja prawna i konflikty wewnętrzne	15
Klara Bobińska-Romanow — Zacofanie gospodarcze a tendencje rozwojowe w krajach Europy środkowej i południowo-wschodniej (1920—1929)	33
Jacek M. Majchrowski — Obóz Narodowo-Radykalny — okres działalności legalnej	53
Jean Vanvelkenhuyzen — Wyzwolenie północnej Francji i Belgii: niektóre aspekty operacji wojskowych	73
Antoni Władysław Walczak — Dylematy podziału i zjednoczenia Niemiec w badaniach demoskopijnych Republiki Federalnej Niemiec	95

MISCELLANEA

Tone Ferenc — Pobór do armii niemieckiej w Słowenii w latach 1941—1945	119
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Feliks Tych — Georga W. Strobla spojrzenie na dzieje polskiej socjaldemokracji	127
Maria Turlejska — Fritz Fischer i jego szkoła	139
Józef Chlebowczyk — O zagadnieniach narodowościowych w monarchii habsburskiej	145

*

A. Ajnenkiel, Parlamentaryzm II Rzeczypospolitej — Jan Tomicki	151
M. Nowak-Kiełbikowa, Polska — Wielka Brytania w latach 1918—1923. Kształtowanie się stosunków politycznych — Mieczysław Nurek	155
K. Lewandowski, Sprawa ukraińska w polityce zagranicznej Czechosłowacji w latach 1918—1932 — Wiesław Balcerak	158

ZYCIE NAUKOWE

Z prac Komitetu Redakcyjnego „Dziejów Najnowszych”	
Kilka uwag o roczniku 1975 „Dziejów Najnowszych” — Waldemar Michowicz	161
Posiedzenie Komitetu Redakcyjnego „Dziejów Najnowszych” — S. L.	164
Doroczne międzynarodowe spotkania historyków ruchu robotniczego w Linzu — Jan Tomicki	166
Problemy II wojny światowej na sympozjach międzynarodowych w Zagrzebiu i Strasburgu — Henryk Batowski	175
Konferencja nad planem współpracy PAN i BAN NRD na lata 1976—1980	178
Profesor Janusz Pajewski doktorem <i>honoris causa</i> Uniwersytetu w Strasburgu — M. S.	179
Kongres w Poitiers	180

СОДЕРЖАНИЕ

Жанна Корманова — Профессор Наталия Гонсеровская	3
Мирослава Папежиньская-Турек — Православная церковь в Польше в 1918—1927 гг. Юридическое положение и внутренние конфликты	15
Клара Бобиньска-Романов — Экономическая отсталость и тенденции развития в странах Центральной и Юго-Восточной Европы (1920—1929)	33
Яцек Майхровский — Национал-радикальный лагерь — период легальной деятельности.	53
Жан Ванвелькенхузен — Освобождение северной Франции и Бельгии: некоторые аспекты военных операций	73
Антони Владислав Вальчак — Дилемма разделения и объединения Германии в демоскопических исследованиях в Федеративной Республике Германии	95

РАЗНОЕ

Тоне Ференц — Набор в немецкую армию в Словении в 1941—1945 гг.	119
---	-----

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Феликс Тых — Дьердя В. Стробла взгляд на историю польской социал-демократии	127
Мария Турлейска — Фриц Фишер и его школа	139
Юзеф Хлебовчик — О национальных проблемах в Габсбургской монархии	145

*

A. Ajnenkiel, Parlamentaryzm II Rzeczypospolitej — Ян Томицки	151
M. Nowak-Kiełbikowa, Polska — Wielka Brytania w latach 1918—1923. Kształtowanie się stosunków politycznych — Мечислав Нурек	155
K. Lewandowski, Sprawa ukraińska w polityce zagranicznej Czechosłowacji w latach 1918—1932 — Веслав Бальцерак	158

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Из работы Редакционного комитета журнала „Dzieje Najnowsze” Несколько замечаний о номерах журнала „Dzieje Najnowsze” за 1975 год — Вальдемар Михович	161
Заседание Редакционного комитета журнала „Dzieje Najnowsze” — С. Л.	164
Ежегодные международные встречи историков рабочего движения в Линце — Ян Томицки	166
Проблем II мировой войны на международных симпозиумах в Загребе и Страсбурге — Генрик Батовски	175
Конференция, посвященная плану сотрудничества между ПАН и БАН ГДР в 1976—1980 гг.	178
Профессор Януш Паевски — почетный доктор Страсбургского университета — М. С.	179
Конгресс в Пуатье	180

CONTENTS

Żanna Kormanowa — Professor Natalia Gąsiorowska	3
Mirosława Papierzyńska-Turek — Orthodox Church in Poland in the Years 1918—1927. Legal Situation and Internal Conflicts	15
Klara Bobińska-Romanow — Economic Backwardness and Develop- mental Tendencies in Central and South-Eastern Europe (1920—1929) . . .	33
Jacek M. Majchrowski — The National-Radical Camp — Period of Legal Activity	53
Jean Vanvelkenhuyzen — Liberation of Northern France and Bel- gium. Some Aspects of War Operations	73
Antoni Władysław Walczak — Dilemmas of the Division and Uni- fication of Germany in Demoscopic Studies in the Federal Republic of Germany	95

MISCELLANEA

Tone Ferenc — Conscription to the German Army in Slovenia in the Years 1941—1945	119
---	-----

REVIEWS

Feliks Tych — Look at of the History of the Polish Social Democracy by Georg W. Strobel	127
Maria Turlejska — Fritz Fisher and His School	139
Józef Chlebowczyk — On Nationalistic Problems in the Habsburg Monarchy	145

*

A. Ajnenkiel, Parlamentaryzm II Rzeczypospolitej — Jan Tomicki	151
M. Nowak-Kiełbikowa, Polska — Wielka Brytania w latach 1918—1923. Kształ- towanie się stosunków politycznych — Mieczysław Nurek	155
K. Lewandowski, Sprawa ukraińska w polityce zagranicznej Czechosłowacji w latach 1918—1932 — Wiesław Balcerak	158

SCHOLARLY LIFE

Works of the Editorial Board of «Dzieje Najnowsze»	
Some Remarks on the 1975 Volume of «Dzieje Najnowsze» — Walde- mar Michowicz	161
A Meeting of the Editorial Board of «Dzieje Najnowsze» — S. L.	164
The Annual International Meetings of Historians of Workers' Movement in Linz — Jan Tomicki	166
Problems of the Second World War at the International Symposiums in Zagreb and Strasburg — Henryk Batowski	175
A Conference on the 1976—1980 Plan of Collaboration between the Polish Academy of Sciences and the Academy of Sciences of the German De- mocratic Republic	178
Professor Janusz Pajewski a doctor <i>honoris causa</i> of the Strasburg Univer- sity — M. S.	179
A Congress in Poitiers	180

TABLE DES MATIÈRES

Żanna Kormanowa — Professeur Natalia Gąsiorowska	3
Mirosława Papierzyńska-Turek — L'Église de rite orthodoxe en Pologne dans les années 1918—1927 — situation juridique et conflits internes	15
Klara Bobińska-Romanow — Le sous-développement économique et les tendances de développement dans les pays d'Europe centrale et sud- orientale (1920—1929)	33
Jacek M. Majchrowski — Le Camp National-Radical — la période d'activité légale	53
Jean Vanvelkenhuyzen — La libération de la France du Nord et de la Belgique: certains aspects des opérations militaires	73
Antoni Władysław Walczak — Les problèmes de la division et de l'unification de l'Allemagne dans les recherches sur l'opinion publique en République Fédérale d'Allemagne	95

MISCELLANÉES

Tone Ferenc — Le recrutement dans l'armée allemande en Slovénie dans les années 1941—1945	119
--	-----

CRITIQUE ET ANALYSE DES LIVRES

Feliks Tych — Un aperçu sur l'histoire de la social-démocratie polonaise par Georg W. Strobel	127
Maria Turlejska — Fritz Fischer et son école	139
Józef Chlebowczyk — Sur les questions des nationalités dans la monarchie des Habsbourg	145

*

A. Ajnenkiel, <i>Parlamentaryzm II Rzeczypospolitej</i> — Jan Tomicki	151
M. Nowak-Kiełbikowa, <i>Polska — Wielka Brytania w latach 1918—1923. Kształtowanie się stosunków politycznych</i> — Mieczysław Nurek	155
K. Lewandowski, <i>Sprawa ukraińska w polityce zagranicznej Czechosłowacji w latach 1918—1932</i> — Wiesław Balcerak	158

VIE SCIENTIFIQUE

Travaux du Comité de rédaction de la revue «Dzieje Najnowsze»	
Quelques remarques sur les numéros de la revue «Dzieje Najnowsze» parus en 1975 — Waldemar Michowicz	161
La session du Comité de rédaction de la revue «Dzieje Najnowsze» — S. L.	164
Les rencontres annuelles internationales des historiens du mouvement ouvrier à Linz — Jan Tomicki	166
Les problèmes de la Seconde Guerre mondiale abordés pendant les confé- rences internationales à Zagreb et à Strasbourg — Henryk Batowski	175
Conférence sur le plan de coopération entre l'Académie Polonaise des Scien- ces et l'Académie des Sciences de Berlin de la R.D.A. pour les années 1976—1980	178
Professeur Janusz Pajewski — docteur <i>honoris causa</i> de l'Université à Strasbourg — M. S.	179
Congrès à Poitiers	180

INHALTSVERZEICHNIS

Żanna Kormanowa — Professor Natalia Gąsiorowska	3
Miroslawa Papierzyńska-Turek Die griechisch-orthodoxe Kirche in Polen in den Jahren 1918—1927 — die Rechtslage und die inneren Konflikte	15
Klara Bobińska-Romanow — Der wirtschaftliche Rückstand und die Entwicklungstendenzen in den Ländern Mittel- und Südosteuropas (1920—1929)	33
Jacek M. Majchrowski — Das National-Radikale Lager — die Zeit der legalen Tätigkeit	53
Jean Vanvelkenhuyzen — Die Befreiung von Nordfrankreich und Belgien: einige Aspekte der militärischen Operationen	73
Antoni Władysław Walczak — Die Dilemmas der Aufteilung und der Vereinigung Deutschlands in den demoskopischen Forschungen der Bundesrepublik Deutschland	95

MISZELLANEEN

Tone Ferenc — Die Aushebung zur deutschen Armee in Slowenien in den Jahren 1941—1945	119
---	-----

REZENSIONSARTIKEL UND REZENSIONEN

Feliks Tych — Georg W. Stobels Blick auf die Geschichte der pol- nischen Sozialdemokratie	127
Maria Turlejska — Fritz Fischer und seine Schule	139
Józef Chlebowczyk — Über die Nationalitätenprobleme in der Habs- burger Monarchie	145

*

A. Ajnenkiel, Parlamentaryzm II Rzeczypospolitej — Jan Tomicki	151
M. Nowak-Kiełbikowa, Polska — Wielka Brytania w latach 1918—1923. Kształowanie się stosunków politycznych — Mieczysław Nurek	155
K. Lewandowski, Sprawa ukraińska w polityce zagranicznej Czechosłowacji w latach 1918—1932 — Wiesław Balcerak	158

DAS WISSENSCHAFTLICHE LEBEN

Aus den Arbeiten des Redaktionskomitees der „Dzieje Najnowsze“ (Neueste Geschichte)	
Einige Bemerkung über den Jahrgang 1975 der „Dzieje Najnowsze“ (Neu- este Geschichte) — Waldemar Michowicz	161
Diskussion über die „Dzieje Najnowsze“ (Neueste Geschichte) — S. L.	164
Das alljährliche internationale Treffen der Historiker der Arbeiterbewegung in Linz — Jan Tomicki	166
Die Probleme des Zweiten Weltkrieges auf internationalen Symposiumen in Zagrzeb und in Strassburg — Henryk Batowski	175
Die Konferenz über dem Plan der Zusammenarbeit zwischen der Polnischen Akademie der Wissenschaft und Berliner Akademie der Wissenschaft. 1976—1980	173
Professor Janusz Pajewski Doktor honoris causa der Universität in Strasbourg — M. S.	179
Kongress in Poitiers	180

W zeszycie 3/1976 r. publikują swe prace m. in.:

Zanna Kormanowa, prof. dr, Instytut Historyczny Uniwersytetu
Warszawskiego, Warszawa

Klara Bobińska-Romanow, dr, Instytut Historii PAN, Warszawa

Jacek Majchrowski, dr, Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu
Jagiellońskiego, Kraków

Jean Vanvelkenhuyzen, prof. dr, Centre de Recherches et d'Etudes
Historiques de la Seconde Guerre Mondiale, Bruksela

Antoni W. Walczak, doc. dr, Instytut Zachodni, Poznań

Tone Ferenc, dr, Institut Za Zgodovino Delavskega Gibanja, Lu-
blana

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty rocznej zł 120,—
Cena prenumeraty półrocznej zł 60,—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele

— w terminach:

- do 25 listopada na styczeń, I kwartał, I półrocze roku następnego i na cały rok następny
- do dnia 10 miesiąca, poprzedzającego okres prenumeraty na pozostałe okresy roku bieżącego.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje i organizacje społeczno-polityczne składają zamówienie w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Zakłady pracy i instytucje w miejscowościach, w których nie ma Oddziałów RSW, oraz prenumeratorzy indywidualni, zamawiają prenumeratę w urzędach pocztowych lub u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71 w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

Sprzedaż numerów bieżących i archiwalnych:

w Księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, sprzedaż gotówkowa i wysyłkowa numerów bieżących i archiwalnych, płatność gotówką, przelewem lub za zaliczeniem pocztowym. Adres: OR PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa, konto PKO 1531-912 I Oddział Warszawa.

*

Orders for this periodical from abroad can be placed with “Ars Polona” Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, Poland

or with

- Kubon & Sagner, Inhaber Otto Sagner, D8 München 34, Postfach 69, Bundesrepublik Deutschland.
- Earls court Publications Ltd., 130 Shepherd Bush Centre, London W 12, Great Britain.
- Licosa Commissionaria Sansoni, Via Lamarmora 45, 50 121 Firenze, Italy.

INDEKS 35568